

7.Sınıf Cümlede Anlam Konu Anlatımı

Bir düşünceyi, fikri, olguyu, işi, hareketi bir **yargı** halinde anlatan kelimeler topluluğuna **cümle** diyoruz.

Cümleyi oluşturmak için kelimelerin yan yana dizilmesi **yetersiz kalır**, bu kelimelerin bir yargıya **bağlanması şarttır**.

Örneğin, "bu kelimelerin bir yargıya bağlanması" söz öbeği "**şarttır**" yargısı olmadan tek başına **bir şey ifade etmez**.

Cümlede anlam konusu da işte bu yargıların **kişisel** olup olmasına, bir **koşula, sebebe, amaca** bağlı olup olmasına, **benzer yargılar** olup olmamasına; yargının **ifade ettiği anlama** ve yargının **taşıdığı duyguya** göre **şekillenir ve sınıflandırılır**.

7.Sınıf Cümlede Anlam Konusu **Anlatımına Göre Cümleler, Cümleler Arası Anlam İlişkisi ve Cümleye Hakim Olan Duygu** başlıklarından oluşur.

7. Sınıf Cümlede Anlam		
Anlatımına Göre Cümleler	Cümleler Arası Anlam İlişkisi	Cümleye Hakim Olan Duygu
Öznel Anlatım	Amaç Sonuç	Sitem
Nesnel Anlatım	Sebep Sonuç	Özlem
	Koşul Sonuç	Üzülme
	Yakın Anlamlılık	Pıgmanlık
	Zıt Anlamlılık	Beklenti
	Örtülü Anlam	Şagırma
		Ön Yargı
		Küçümseme

Anlatımına Göre Cümleler

Cümle kurarken ifade ettiğimiz bazı yargılar **tamamen şahsi yorumlarımızdan** oluşurken bazıları ise **kişiden kişiye değişmeyen, genel geçer** yargılardır.

Öznel Anlatım

- Söyleyenin **kişisel görüşlerini, beğenilerini, duygularını** vb. ifade eden anlatımdır.
- Bu yüzden öznel yargılı cümleler **kanıtlanamaz ve ölçülemez.**
- **Kurmaca, sanatsal metinler öznel cümleler**den oluşan öznel bir anlatımla yazılır.

"Ne kadınlar sevdim zaten yoktular / Böyle bir sevmek **görülmemiştir**" -A. İlhan

"Bilirsiniz ki ben, politika işlerinden **hiç hoşlanmam.**" -B. Felek

"Biz çocuklar evimizi **çok beğendik.**" -A. Kutlu

"Şu kadın milletin kiskançlığının **hiç sonu yok.**" -A. Midhat

"Kitap ve gazete yayımı işi bizim **can davamızdır.**" -R. N. Güntekin

Nesnel Anlatım

- Söyleyenin kişisel duygu ve görüşlerini **ifade etmeyen**, genel **geçer, herkese göre aynı olan, kişiden kişiye değişmeyen** yargıların olduğu anlatımdır.
- Bu yüzden nesnel yargılar, **kanıtlanabilir ve ölçülebilir.**
- **Bilgilendirici, öğretici** metinler **nesnel cümleler**den oluşan nesnel bir anlatımla yazılır.

"Sosyal ve bilimsel konuda araştırmalar, makaleler yayımlar." -A. Kutlu

"12.yüzyılda insanlar bizim ülkemize Türkiye demekteydi." -İ. Ortaylı

"1919 yılı Mayısının 19'uncu günü Samsun'a çıktım." -M. K. Atatürk

"Ertesi gün, tarih imtihanı vardı." -Y. Z. Ortaç

"Vakit kuşluğu aşmış, öğleye geliyordu." -N. Cumalı

Cümleler Arası Anlam İlişkisi

Sebeup - Sonuç İlişkisi

- Yargının gerçekleşmesi bir nedene (sebebe) bağlıdır.
- Yani sebep - sonuç cümlelerinde yargı bir sebep yüzünden gerçekleşmiştir.

"Çok az lakırtı söylediği için sevdiği arkadaşları bile kendisini iyice anlayamamışlardı." - Ö. Seyfettin

"Ona ilk hitap eden adam olduğu için ona yüreğini açmak ihtiyacını duyuyordu." -Y. K. Karaosmanoğlu

"Kimseleri beğenmediğinden çok geç evlendi." -E. Şafak

"Karıkoca bu kuzu yüzünden güzel bir kavga ettiler." - Ö. Seyfettin

"Sonunda biz bu hareketimizden ötürü on bir ay hapse mahkûm olduk." -S. F. Abasıyanık

Amaç - Sonuç İlişkisi

- Yargının gerçekleşmesi bir amaca bağlıdır.
- Yani amaç - sonuç cümlelerine yargı bir amaç için, bir amaç uğruna gerçekleşmiştir.

"Bu ikramın sebebini anlamak için telaşsız bekledi." -N. Hikmet

"Bu genç şairin dostluğunu kazanmak için hiçbir külfete katlanmadım." -M. Ş. Esendal

"Define bulmak uğruna kazmadıkları mezar kalmadı."

"Bu imtihanı geçmek için gecesini gündüzüne katıp çalıştı."

"Konya'ya gitmek üzere evden iki saat evvel ayrılmıştı."

- Amaç - sonuç ile sebep - sonuç cümleleri sıkça birbirine karıştırılabilir. Sebepler, nedenler genellikle gerçekleşmiş; amaçlar ise genellikle henüz gerçekleşmemiştir.
- Amaç, ulaşmak istenilen bir hedefi ifade eder. Sebep, bir şeyin olmasına yol açan şeydir. Örneğin, "Düşmemek için yavaş yürüyor." cümlesinde yürüyenin hedefi, amacı düşmemektir.
- "Düştüğü için hızlı yürüyemiyor." cümlesinde yürüyenin hızlı yürüyememesine yol açan durum düşmektir. Yere düşmek gibi bir amacı yoktur.

Koşul - Sonuç İlişkisi

- Yargının gerçekleşmesi bir koşula bağlıdır.
- Yani **koşul - sonuç cümleleri**nde yargının gerçekleşmesi için bir koşul (şart) vardır.

"**Görseniz** bu genci çok **beğenirsiniz**." -M. Ş. Esendal

"Rahmi bu dileklerin **içten olduğuna inansa teşekkür edecek**" -T. Buğra

"**Doğru yürüse** kerpiçliğe **varacaktı**." -T. Buğra

"**Verdiği haberi duysa** ne kadar **sevinirdi** şuradaki güzel Rus Hanım" - K. Tahir

"**En geç haftaya teslim etmek üzere** bu kitabı **alabilirsin**."

"**Ondan uzaklaşmadıkça** emeklerinin hepsi **boşa gidecek**."

Örtülü Anlam

- Bir cümleinin ifade ettiği **asıl yargı dışında**, cümleden hareketle ulaşılabilen **diğer anlamlara, bilgilere** örtülü anlam adı verilir.
- **Örtülü anlamlar** bize **cümleden çıkarabilecek diğer yargıları** verir.

"Ödünç verdiğim son kitabı **da** kaybetmişti."

Bu cümlede, "**daha önce verdiği kitapları da kaybettiği**" yargısına ulaşılabilir.

"O korkunç kazadan sonra **yalnızca** onunla konuşuyor."

Bu cümlede, "kazadan sonra **diğerleri ile konuşmadığı**" ve **kazadan önce konuşmak ilgili bir sorunu olmadığı**" yargılarına ulaşılabilir.

Yakın Anlamlılık

- Türkçede bir yargıyı farklı farklı şekillerde ifade edebilirsiniz.
- Aynı şeyi, benzer konuyu ifade eden cümleler arasında yakın anlamlılık ilişkisi vardır.

"Hayatta her şey istediğimiz gibi olsaydı hayal kurmaya ihtiyaç duymazdık."

"Hayatımızdaki zorluklar hayal kurmamıza neden olur."

Bu iki cümle birbiri ile yakın anlamlıdır. İki cümlede de hemen hemen aynı şey farklı ifadelerle anlatılmaktadır.

"Kırılan bir eşyayı tamir etmek mümkündür ama eşyanın üzerinde yine de bir iz kalır."

"Kalp kırmamaya çalışmak özür dilemekten daha kıymetlidir."

Bu iki cümle birbirinden farklı şekilde hemen hemen aynı şeyi ifade eder. Bu iki cümle birbiri ile yakın anlamlıdır.

"Bir eleştirmenin görevi yazarın yaşamı üzerinde değil eserleri üzerinde yorum yapmaktır."

"Eleştirmenler eser sahiplerinin yaşamlarını eserlerden daha çok önemser oldu."

Bu iki cümlede aynı konu farklı bakış açıları ile ifade edilmiştir.

Zıt (Çelişen) Anlamlılık

- Aynı ya da benzer konuları ifade etmeyen, birbirinin tam tersi yargılarda bulunan cümleler birbiri ile çelişir.

"Zaman her şeyi değiştirir ama eski dostları asla."

"Zamanın karşısında hiçbir şey aynı kalmaz, dostluklar bile."

Bu iki cümlede birbiri ile tam tersi yargılar bulunmaktadır.

"Bir insan geçmişe nasıl özlem duymaz? Ancak hafızasını yitirirse belki."

"Geçmişin nesini özler ki insan? Ancak geleceğin güzelliklerini göremeyecek kadar kör olmalı."

Bu iki cümlede birbiri ile tam tersi fikirler savunulmaktadır. Bu cümleler birbiri ile çelişir.

"Ağaç yaşken eğilir."

"İnsanlar orta yaşlarına gelmeden, doğru dürüst bir şeyi öğrenemiyor."

"Bir yazar olayları tüm nesnelliği ile anlatabiliyorsa iyi bir yazardır."

"İyi yazar, olanı biteni tüm gerçekliği ile değil biraz da abartarak anlatmalıdır."

Bu cümlelerde birbiri ile tam tersi fikirler savunulmaktadır.

Cümleye Hakim Olan Duygu

Sitem Cümlesi

- Bir kimseye yaptığı davranıştan ya da söylediği sözden dolayı kırıldığımızı bildiren cümlelerdir.

"Her şeyi anlarım da beni nasıl diğerleri ile bir tutarsın."

"Verdiğim emeklerin hiç mi önemi yoktu?"

"En azından bir telefon etseydin."

- Yakınma ile sitem aynı şey değildir. Yakınmak, bir şeyden duyulan rahatsızlığı dile getirmek, bir şeyden şikayet etmektir.

"Güzelim ormanları köprü uğruna kesip biçtiler."

Özlem Cümlesi

- Yaşanılan anlara, olaylara, kişilere, yerlere vb.lerine duyulan hasret duygusun hakim olduğu cümlelerdir.

"Nerede o eski bayramlar?"

"Burnumda tütüyor memleketim."

"Çocukken sokaklarda oynadığımız oyunları özlüyorum."

"Almanya'ya giden er tren bana babamı hatırlatıyor."

- Özlem cümlelerine tekrar yaşamak, tekrar kavuşmak anlamı hakimdir.

Üzülme (Üzüntü) Cümlesi

- Bir kişi, olay ya da durum karşısında üzüntünün dile getirildiği cümlelerdir.
- Olması istenilmeyen şeyler karşısında duyduğumuz hissi ifade eder.

"Gencecik çocuk nasıl da eridi bitti."

"Keşke aramızda böyle bir olay hiç yaşanmamış olsaydı."

"Kaç yıldır bir devlet dairesinde iş bulmaya uğraşıyor, garibim."

- Başkalarına karşı üzüntü duyarız. Kendi yaptığımız işlerden dolayı duyduğumuz üzüntüye ise pişmanlık denir

Pişmanlık Cümlesi

- Bir kişinin kendi yaptığı işten dolayı duyduğu üzüntüyü ifade eden cümlelerdir.

"Neden bu kadar kötü davrandım, biraz daha anlayışlı olabilirdim."

"Asla onun yanına gitmemeliydim."

- Yapmadığımız bir işten dolayı duyduğumuz üzüntüye, kendimize kızmamıza ise hayıflanma denir:

"Neden onun yanında olamadım ki!"

"Dersi dinleseydim şimdi bu kadar çalışmak zorunda kalmazdım."

Beklenti Cümlesi

- Gerçekleşmesi umulan durumları ifade eden cümlelerdir.

"Bunca olaydan sonra bir daha benimle konuşmaya cesaret edemez diye umuyorum."

"Emeğimizin karşılığını bu yıl fazlasıyla alacağız, inşaallah."

- Beklentilerimiz gerçekleşmediği zaman, buna gerçekleşmemiş beklenti deriz.

"Bu yıl öğrencilerin daha başarılı olacağını umuyorduk."

Şaşırma Cümlesi

- Beklenilmeyen bir durum karşısında verilen tepkiyi belirten cümlelerdir.
- Hayret etme, hayretler içinde kalma anlamı vardır.

"Ne demek, artık okula gitmeyeceğim!"

"Aman Allah'ım, doğru mu bu söylediklerin?"

"Gerçekten ona aşık olduğunu pat diye mi söyledin?"

"Böyle bir şeyi nasıl yapar, hala aklım almıyor."

Ön Yargı Cümlesi

- Bir kişi ya da bir şeyle ilgili peşin hükümlü yargıları ifade eden cümlelerdir.
- Önceden, daha gerçekleşmemiş şeylere kesin gözü ile bakma anlamı vardır.

"Sen hiçbir zaman başarılı olamazsın."

"Bu partiden bu ülkeye hayır gelmez, kazansalar da hükümet kuramazlar."

- Ön yargılar olumsuz olmak zorunda değildir, olumlu peşin hükümler de verebiliriz:

"Kesinlikle bu yarış o kazanır."

"Bu yıl en çok satanlar listesinde bu kitap birinci olacaktır."

Küümseme Cümlesi

- Bir kişi ya da bir şeyi hafife alma, küçük görme, yakıştıramama anlamı olan cümlelerdir.

"Böyle birinin bu davette ne işi var?"

"Şuna bak, kendini ne sanıyor ki bu?"

"Beyefendiye bak sen, adam olmuş da karşılık veriyor."

"Akli sıra yazdıklarını bastırıp yazar olacak."

"Sana mı kaldı koskoca devletin işini beğenmemek?"

"Neymiş, onun da söz söyleme hakkı varmışmış."

birinci olacaktır."

7. Sınıf Cümlede Anlam Kazanım Testini PDF olarak indirmek için tıklayınız. (MEB 2015-2016)

7. Sınıf Cümlede Anlam Kazanım Testini PDF olarak indirmek için tıklayınız. (MEB 2016-2017)

7. Sınıf Türkçe Beceri Temelli Testleri İndirmek için Tıklayınız.

7. Sınıf Türkçe Kazanım Testlerini İndirmek İçin Tıklayınız.

7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı PDF Olarak İndirmek İçin Tıklayınız. (Özgün)

7.Sınıf Türkçe Konu Anlatımları için Tıklayınız.